

**โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร จังหวัดสตูล
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล**

๑.ความเป็นมา พระราชดำริ

การใช้เทคโนโลยีการเกษตร หรือนวัตกรรมที่เหมาะสม เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตและสร้างแรงจูงใจในการกระตุ้นเศรษฐกิจการผลิตภาคการเกษตร โดยจำเป็นต้องมีการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างองค์กรวิจัยและพัฒนาภาคการเกษตร ที่เป็นแหล่งบริการความรู้เฉพาะด้านกับเกษตรกรเป้าหมาย ที่จะต้องนำความรู้ วิทยาการใหม่ และการบริการทางวิชาการโดยอาศัยช่องทาง (Channel) ต่างๆ ที่สามารถให้บริการตรงความต้องการ และทันต่อเหตุการณ์ การจัดตั้งคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งหวังเร็วขึ้น ซึ่งการดำเนินงานในรูปแบบนี้จะเป็นการบูรณาการนักวิชาการแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน ฯลฯ โดยอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์เข้าช่วยในการปฏิบัติงาน สามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ทุกจุด สร้างแรงดึงดูดใจให้กับเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่เป้าหมาย เป็นการกระตุ้นเกษตรกรให้เกิดการตื่นตัว และยอมรับนวัตกรรมใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี

ในวโรกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ ๕๐ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงขอพระราชทานอนุญาตจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ที่กราบบังคมทูลถวายแด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และทรงรับโครงการดังกล่าวไว้ในพระราชทานพระราชนุญาตอยู่เชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายตราสัญลักษณ์โครงการ

๒. การสนองพระราชดำริ/ การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

หน่วยงานกรมวิชาการเกษตร รับผิดชอบและเข้าร่วมออกให้บริการคลินิกเกษตรด้านพืช รวมทั้งแจกจ่ายเอกสารคำแนะนำ พันธุ์พืช สารสมุนไพรป้องกันกำจัดแมลง และสารจุลินทรีย์ป้องกันโรคพืช แก่เกษตรกรผู้เข้ารับบริการฯ และมีการติดตามผล ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่เกษตรกร

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

- เพื่อร่วมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและร่วมแสดงความจงรักภักดีในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร
- เพื่อให้เกษตรกรที่มีปัญหาด้านการเกษตร สามารถเข้าถึงการบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้รับการแก้ปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน
- เพื่อเป็นการสร้างภาพพจน์ และภาพลักษณ์ด้านวิชาการ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อประชาชน

๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านการผลิตทางการเกษตรได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

๔. พื้นที่เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

พื้นที่จังหวัดสตูลตามแผนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

พื้นที่อำเภอละงู อำเภอท่าแพ อำเภอกวนโดน และอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ซึ่งปฏิบัติตามแผนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๕. หน่วยงานรับผิดชอบ

๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ

- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสตูลกรมส่งเสริมการเกษตร

๕.๒ หน่วยงานวิชาการ (กรมวิชาการเกษตร)

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล กรมวิชาการเกษตร

๖. งบประมาณ

๖.๑ งบประมาณกรมวิชาการเกษตร

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท

๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

ในรอบ ๑๑ เดือนที่ผ่านมา (ตุลาคม ๒๕๖๐ - สิงหาคม ๒๕๖๑) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล ร่วมปฏิบัติงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ตามแผนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัดสตูล รวมทั้งสิ้น ๔ ครั้ง โดยออกให้บริการวิชาการด้านพืชและจัดนิทรรศการเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ซึ่งมีเกษตรกรเข้ารับบริการในคลินิกพืช (คลินิกเกษตร ๐๒) จำนวน ๓๐๗ ราย เกษตรกรส่วนใหญ่มาขอรับเอกสารคำแนะนำทางวิชาการและรับปัจจัยการผลิต รวมทั้งขอคำแนะนำในการแก้ปัญหาด้านการผลิตพืช ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ การออกให้บริการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ จังหวัดสตูล (ต.ค.๖๐ - ก.ค.๖๑)

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	สถานที่	เกษตรกรเข้ารับบริการ (คลินิกเกษตร ๐๒)
๑	๒๑/ธ.ค./๖๐	โรงเรียนบ้านคูสน ม.๖ ต.ควนโดน อ.ควนโดน จ.สตูล จ.สตูล	๑๙๑
๒	๑๔/มี.ค./๖๑	โรงเรียนบ้านวังสายทอง ม.๔ ต.น้ำมุด อ.ละงู จ.สตูล	๒๗
๓	๑๗/พ.ค./๖๑	โรงเรียนบ้านแกบ่อหิน ม.๒ ต.ป่าแกบ่อหิน อ.ทุ่งหว้า จ.สตูล	๒๗
๔	๓/ส.ค./๖๑	หอประชุมเฉลิมพระเกียรติ ม.๑ ต.แปะ-ระ อ.ท่าแพ จ.สตูล	๖๒
รวม			๓๐๗

สำหรับเกษตรกรที่มีปัญหาด้านการผลิตพืช ได้เข้ามาขอรับคำแนะนำมีจำนวน ๓๐๗ รายปัญหาที่พบมากที่สุด คือการใส่ปุ๋ยข้าวโพด จำนวน ๔๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๘ รองลงมา คือ แมลงวันผลไม้ ทำลายผลพริกทำให้ผลเน่าร่วงหล่น จำนวน ๔๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๘ เพลี้ยไฟ ดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนของต้นพริก จำนวน ๓๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๗ เพลี้ยอ่อนดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบอ่อน ยอดอ่อน ช่อดอก และฝักอ่อน ถั่วฝักยาว จำนวน ๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๘ หนอนกัดกินใบพืชผักสวนครัว จำนวน ๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๓ หนอนเจาะผลมะเขือกัดกินยอดมะเขือ ๑๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๙ โรคราแป้งในมะละกอ จำนวน ๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑ โรคเชื้อราในเห็ด จำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๘ เพลี้ยแป้งในมะละกอ จำนวน ๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๘ หนอนกัดกินผลแตงกวา จำนวน ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐ โรคราสนิมในถั่วฝักยาว จำนวน ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐ หนอนกัดกินต้นตะไคร้ จำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๕ โรคแคงเกอร์ในมะนาว จำนวน ๒๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๗ เพลี้ยอ่อนดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบอ่อน ยอดอ่อน และช่อดอกมะนาว จำนวน ๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๓ หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด จำนวน ๑๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๙ โรคราสนิมในข้าวโพด จำนวน ๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑ โรคใบไหม้สับปะรด จำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๘ แมลงวันผลไม้เจาะผลเสาวรส จำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๘ หนอนทรายกัดกินต้นกล้วย จำนวน ๑๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๑ ต้นกล้วยคอหัก จำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๘ โรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน จำนวน ๑๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๙ โรคราดำในลองกอง จำนวน ๑๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๓ โรคเปลือกเน่าในยางพารา จำนวน ๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๘ (ดังตารางที่ ๒) ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำในการปฏิบัติในเบื้องต้นตามเอกสารคำแนะนำ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในพืชนั้นๆ (ดังตารางที่ ๓)

ส่วนการติดตามให้บริการแก้ปัญหาในพื้นที่เกษตรกร จำนวน ๗๑ ราย พบว่า เกษตรกรมีปัญหการใส่ปุ๋ยข้าวโพด จำนวน ๒๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๖ เพลี้ยในถั่วฝักยาวจำนวน ๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๕ โรคแคงเกอร์ในมะนาว จำนวน ๕ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๔ การใส่ปุ๋ยมะนาว จำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๑ โรคใบเหลืองเป็นจุดในส้มจุก จำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๒ มีอาการใบหยิกในส้มเขียวหวาน จำนวน ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๓ การขยายพันธุ์มะละกอ จำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๑ เพลี้ยในมะละกอ จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๐ หนอนเจาะผลมะเขือ จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๐ หนอนกัดกินใบผักกาด จำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๑ โรคกุ้งแห้งในพริก จำนวน ๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๕ การใส่ปุ๋ยในลองกอง จำนวน ๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๑ โรคตายพรายในกล้วย จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๐ การบำรุงผลจำปาตะ จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๐ หนอนกินใบผักกาดเขียววางตุ้ง จำนวน ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๐ ใบหยิกในมังคุด จำนวน ๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๓ โคนเน่าในทุเรียน จำนวน ๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๗ (ดังตารางที่ ๔)

และได้ให้คำแนะนำการใส่ปุ๋ยข้าวโพด และเจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่มีปัญหา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชนั้นๆ ดังตารางที่ ๕

ตารางที่ ๒ ปัญหา และจำนวนของเกษตรกรที่เข้ารับบริการในคลินิกพืช (คลินิกเกษตร ๐๒)

ปัญหา	จำนวน (ราย)	คิดเป็นร้อยละ
แมลงวันผลไม้ ทำลายผลพริก ทำให้ผลเน่า ร่วงหล่น	๔๒	๑๓.๖๘
เพลี้ยไฟ ดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนของต้นพริก	๓๐	๙.๗๗
เพลี้ยอ่อนดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบอ่อน ยอดอ่อน ช่อดอก และฝักอ่อนถั่วฝักยาว	๑๑	๓.๕๘
หนอนกัดกินใบพริกฝักสวนครัว	๑๓	๔.๒๓
หนอนเจาะผลมะเขือ กัดกินยอดมะเขือ	๑๕	๔.๘๙
โรคราแป้งในมะละกอ	๘	๒.๖๑
โรคเชื้อราในเห็ด	๓	๐.๙๘
เพลี้ยแป้งในมะละกอ	๗	๒.๒๘
หนอนกัดกินผลแตงกวา	๔	๑.๓๐
โรคราสนิมในถั่วฝักยาว	๔	๑.๓๐
หนอนกัดกินต้นตะไคร้	๖	๑.๙๕
โรคแคงเกอร์ในมะนาว	๒๒	๗.๑๗
เพลี้ยอ่อนดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบอ่อน ยอดอ่อน และช่อดอกมะนาว	๑๓	๔.๒๓
หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด	๑๕	๔.๘๙
การใส่ปุ๋ยข้าวโพด	๔๖	๑๔.๙๘
โรคราสนิมในข้าวโพด	๘	๒.๖๑
โรคใบไหม้สับปะรด	๓	๐.๙๘
แมลงวันผลไม้เจาะผลเสาวรส	๓	๐.๙๘
หนอนทรายกัดกินต้นกล้วย	๑๒	๓.๙๑
ต้นกล้วยคอดหัก	๓	๐.๙๘
โรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน	๑๕	๔.๘๙
โรคราดำในลองกอง	๑๓	๔.๒๓
โรคเปลือกเน่าในยางพารา	๑๑	๓.๕๘
รวม	๓๐๗	๑๐๐

ตารางที่ ๓ ปัญหา และการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้ารับบริการในคลินิกพืช จำนวน ๓๐๗ ราย

ชนิดพืช	ปัญหา	จำนวน (ราย)	คำแนะนำ/แนวทางการแก้ปัญหา
พริก	แมลงวันผลไม้ ทำลายผลพริก ทำให้ ผลเน่า ร่วงหล่น	๔๒	ใช้เหยื่อล่อแมลงวันผลไม้ โดยใช้โปรตีนไฮโดรไลเซต ๒๐๐ มล. ผสมกับ malathion ๗๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร พ่นเป็นจุด หรือบนใบ พืช ๗ วัน/ครั้ง
	เพลี้ยไฟ ดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนของพืช เช่น ยอด ใบอ่อน และตาดอกอ่อนทำให้ ใบหงิก	๓๐	๑. หากพบเพลี้ยไฟ ๑๐ ตัวขึ้นไป ให้เพิ่มความชื้นโดยการให้น้ำ ๒. ใช้น้ำส้มควันไม้ ๑ ลิตร/น้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๓ วัน จนกระทั่งออกดอกสมบูรณ์จึงค่อยหยุดการฉีดพ่น ๓. หากระบาดรุนแรง ฉีดพ่นด้วยสารกำจัดแมลงเช่น คาร์บาริลอิมิ ดาคลอฟพริด เป็นต้น
ถั่วฝักยาว	เพลี้ยอ่อนดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบอ่อนยอด อ่อน ช่อดอก และฝักอ่อน	๑๑	หมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบระบาดรุนแรงให้ใช้ สารเคมีฉีดพ่น เช่น ไตรอะโซฟอส (ออสตาธีออน ๔๐ อีซี ๔๐% EC) อัตรา ๔๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์ ๒๐%EC) อัตรา ๕๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร หรือแลมบ์ดาไซฮาโลทริน (คาราเต้ ๒.๕ อีซี ๒.๕% EC) อัตรา ๑๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร
	ราสนิม	๔	๑. ไม่ปลูกพืชแน่นเกินไป ๒. ทำความสะอาดแปลงปลูก กำจัดเศษซากพืชที่เป็นโรค ๓. เมื่อพบโรคระบาดในแปลง ให้ใช้กำมะถันผงชนิดละลายน้ำ อัตรา ๓๐-๔๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร พ่นสัปดาห์ละครั้ง ไม่ควรใช้ใน ขณะที่แดดร้อนจัด และห้ามผสมสารเคมีชนิดอื่น หรือใช้ออกซีคาร์ บอกซิน อัตรา ๑๐-๒๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
พืชผัก สวนครัว	หนอนกักกินใบ	๑๓	หากพบหนอนให้ใช้มือบีบทำลายหรือใช้สารสกัดจากใบหรือเมล็ด สะเดาฉีดพ่น
มะเขือ	หนอนเจาะผลมะเขือ กัดกินยอดมะเขือ และทำลายผลมะเขือ	๑๕	๑. หมั่นตรวจแปลง เก็บยอดและผลที่ถูกทำลายทิ้งจะช่วยลดการ ระบาด ๒. ถ้าพบยอดเหี่ยว ๓-๕ % หรือผลอ่อนถูกทำลาย ๕-๑๐ % ให้ใช้ ซีตาไซเพอร์เมทริน (พีวีเรีย ๑๘% EC) หรือคาร์โบซัลแฟน (พอสซ์ ๒๐% EC) อัตรา ๓๐ และ ๕๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร ตามลำดับ
มะละกอ	ราแป้งบนผิวใบมีลักษณะเป็นผงสีขาว ถ้าเป็นรุนแรงทำให้ใบแห้งตาย	๘	ตัดแต่งกิ่ง ใบ ให้โปร่ง เก็บรวบรวมเศษซากพืชที่เป็นโรคเผาทำลาย เพื่อลดการแพร่กระจายของโรค หรือใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช เบนโนมิลผสมน้ำพ่นในระยะที่มีการระบาดของราอย่างสม่ำเสมอ
	เพียงแป้ง	๗	ใช้น้ำส้มสายชู ๑ ฝา ผสมกับน้ำเปล่า ๒-๓ลิตร พอให้เจือจาง นำไปผสมกับน้ำยาล้างจานอีกเล็กน้อย แล้วฉีดพ่นที่ตัวเพลี้ย ไม่

			นานเปลี่ยจะหายไป
--	--	--	------------------

ตารางที่ ๓ ปัญหา และการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้ารับบริการในคลินิกพืช จำนวน ๓๐๗ ราย (ต่อ)

ชนิดพืช	ปัญหา	จำนวน (ราย)	คำแนะนำ/แนวทางการแก้ปัญหา
เห็ด	เชื้อรา	๓	๑. ตรวจสอบสภาพโรงเรือนว่ามีช่องระบายอากาศเพียงพอเพื่อระบายอากาศและป้องกันการสะสมก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ควรเปิดประตูและหน้าต่างในตอนเช้ามืด เพื่อระบายอากาศ ๒. แสงสว่างมีความสว่างเพียงพอกับการการเจริญเติบโตของดอกเห็ด ใช้วิธีเปิดช่องหน้าต่าง หรือช่องแสง หรือใช้แสงไฟช่วย โดยเฉพาะช่วงเก็บเห็ดตอนเช้ามืด
ข้าวโพดหวาน	การใส่ปุ๋ยข้าวโพด	๔๖	๑. อายุ ๑๐ วันใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ ๒. อายุ ๓๕ วันใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ ๒๕ กก. ต่อไร่
	หนอนเงาะลำต้น	๑๕	จะสังเกตเห็นได้ในช่วงข้าวโพดออกใหม่ ซึ่งจะพบว่าไหม ข้าวโพดที่ปลายฝักจะขาด หนอนจะอาศัยอยู่ในฝักที่บริเวณปลายฝัก ให้ใช้มือบีบบริเวณปลายฝักทำลายหนอน ไม่แนะนำให้ใช้สารฆ่าแมลง เนื่องจากจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
	ราสนิม	๘	๑. ฉีดพ่นด้วย ไอเอส สารอินทรีย์ยับยั้งเชื้อรา ในกรณีที่ระบาดมาก ให้ฉีดพ่นซ้ำทุก ๗ วัน ๒. ฉีดพ่นบำรุงข้าวโพด ให้เจริญเติบโตเร็ว ใบข้าวโพดเขียว มีความแข็งแรง และต้านทานต่อโรค ด้วย FK-๑ ที่ประกอบด้วยธาตุหลัก NPK เพื่อเร่งการเจริญเติบโต เพิ่มผลผลิต และประกอบด้วย ธาตุรอง ธาตุเสริม ที่จะบำรุงให้ข้าวโพดแข็งแรง มีภูมิต้านทานต่อโรค และแมลง
แตงกวา	หนอนกัดกินผลแตงกวา	๔	หากพบหนอน ให้ใช้มือบีบทำลายหรือใช้สารสกัดจากใบหรือเมล็ดสะเดาฉีดพ่น
ตะไคร้	หนอนกัดกินต้น	๖	๑. รักษาแปลงปลูกให้สะอาด ๒. ฉีดพ่นด้วยสารสกัดสมุนไพร (สะเดาตะไคร้หอมข่า) สไลต์เต็มวัย ๓. ใช้สารเคมีคาร์โบซิลแฟน (พอสซ์)
มะนาว	โรคแคงเกอร์	๒๒	ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรคเผาทำลายไม่ขยายพันธุ์จากต้นแม่ที่เป็นโรคพยายามอย่าให้มะนาวเกิดบาดแผล และป้องกันแมลงที่เป็นพาหะ เช่น หนอนขนอบหรือฉีดพ่นด้วยสารเคมีคอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ อัตรา ๑๕-๒๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร ทุก ๗-๑๐ วัน/ครั้ง อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะฤดูฝน
	เปลี่ยอ่อนดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบอ่อน ยอดอ่อน และช่อดอก	๑๓	หากมีจำนวนไม่มากให้ใช้วิธีจับ หรือเขย่ากิ่งเบาๆ โดยหาวัสดุมารองที่พื้น แล้วนำไปทำลายเสีย แต่ถ้าพบในปริมาณที่มาก

			ให้พ่นสารคาร์บาริล เช่น เซฟวิน๘๕% WP หรือใช้สารไรอะมีโทแซม เช่น แอคทาร่าเป็นต้น
--	--	--	---

ตารางที่ ๓ ปัญหา และการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้ารับบริการในคลินิกพืช จำนวน ๓๐๗ ราย (ต่อ)

ชนิดพืช	ปัญหา	จำนวน (ราย)	คำแนะนำ/แนวทางการแก้ปัญหา
สับปะรด	ใบไหม้	๓	<p>๑. การจัดสภาพแวดล้อมไม่ให้เป็นที่แออัดของมดและเพลี้ยแป้งโดยเริ่มตั้งแต่ทำความสะอาดแปลงเก็บวัชพืชซากพืชออกจากแปลงหลังเก็บเกี่ยว</p> <p>๒. การเตรียมดินให้ตัดต้นและปักตอเก่าสับปะรดทิ้งไว้ ๒-๓ เดือนพร้อมทั้งคราดเก็บซากแห้งต้นสับปะรดและซากวัชพืชออกมาทำลายนอกแปลงปลูกเพื่อกำจัดไวรัสและแมลงพาหะที่ยังอาศัยอยู่ในซากพืชก่อนปลูกต้องมีการไถและพรวนดินหลายๆ ครั้ง ตากดินอย่างน้อย ๒สัปดาห์เพื่อลดปริมาณเพลี้ยแป้งและศัตรูชนิดอื่นที่อยู่ในดิน</p> <p>๓. ควรใช้หน่อพันธุ์ที่สะอาดปราศจากเพลี้ยแป้งและโรคเหี่ยว และหลีกเลี่ยงการนำหน่อหรือจุกพันธุ์สับปะรดที่แสดงอาการหรือจากแหล่งที่มีการระบาดของโรคไปปลูกหรือขยายพันธุ์ในแหล่งที่ยังไม่มีโรคนี้อระบาด</p>
เสาวรส	แมลงวันผลไม้ ทำลายผล ทำให้ผลเน่า ร่วงหล่น	๓	ใช้เหยื่อล่อแมลงวันผลไม้ โดยใช้โปรตีนไฮโดรไลเซต ๒๐๐ มล. ผสมกับ malathion ๗๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร พ่นเป็นจุดหรือบนใบพืช ๗ วัน/ครั้ง
ทุเรียน	โรครากเน่าโคนเน่า	๑๕	<p>๑. ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรคนำไปเผาทำลายนอกแปลงปลูกให้ฉีดด้วยสารฟอสฟอนิก แอซิด ๔๐% เอสแอล ผสมน้ำสะอาด อัตรา ๑:๑ ใส่กระบอกฉีดยา ฉีดเข้าลำต้นหรือกิ่งในบริเวณตรงข้ามอาการของโรค หรือส่วนที่เป็นเนื้อไม้ดีใกล้บริเวณที่เป็นโรค อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อต้น ทุก ๓๐ วัน จาก</p> <p>๒. พ่นให้ทั่วทรงพุ่มด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชฟอสอีทิล - อะลูมิเนียม ๘๐% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา ๓๐-๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นทุก ๗ วัน ใช้สลับกับสารเมทาแลกซิล ๒๕% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา ๓๐-๕๐ กรัมต่อ น้ำ ๒๐ ลิตร</p>

ลองกอง	โรคราดำ	๑๓	<p>๑.พ่นน้ำเปล่าล้างคราบราดำเพื่อลดปริมาณเชื้อ และพ่นบนข้อผลช่วงก่อนเก็บเกี่ยวทุก ๑๔ วันด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชเบนโธมีล ๕๐% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา ๖-๑๒ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร</p> <p>๒.ถ้าพบเพลี้ยหอยให้พ่นสารกำจัดแมลงมาลาไทออน ๘๓% อีซี อัตรา ๓๐ มิลลิกรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร</p> <p>๓.หากพบเพลี้ยแป้งให้พ่นสารกำจัดแมลงไทอะมีโทกแซม ๒๕% ดับเบิ้ลยูจี อัตรา ๒.๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร อีกทั้งไม่ควรพ่นสารในช่วงที่ดอกลองกองบานหรือเริ่มติดผลอ่อน และควรหยุดพ่นอย่างน้อย ๗ วันก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต</p>
--------	---------	----	--

ตารางที่ ๓ ปัญหา และการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้ารับบริการในคลินิกพืช จำนวน ๓๐๗ ราย

ชนิดพืช	ปัญหา	จำนวน (ราย)	คำแนะนำ/แนวทางการแก้ปัญหา
กล้วย	หนอนทรายกัดกินต้น	๑๒	เก็บทำลายตัวหนอนที่พบ และนำไปทำลายนอกแปลงปลูก
ยางพารา	คอกหัก	๓	ใช้ไม้ค้ำยันที่คอกกล้วยเพื่อป้องกันลำต้นหัก โดยเฉพาะในช่วงที่ที่กล้วยออกเครือ
	เปลือกเน่า	๑๑	<p>๑. มีการตัดแต่งกิ่งและกำจัดวัชพืชในสวนยางอยู่เป็นประจำ เพื่อให้สวนยางโปร่งมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ความชื้นในแปลงยางจะได้ลดลง</p> <p>๒. ควรหยุดกรีดยางเสีย ๒ - ๓ สัปดาห์ เพื่อป้องกันมิให้เชื้อแพร่ไปติดต้นอื่น</p> <p>๓. การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคเส้นด่างก็สามารถป้องกันโรคเปลือกเน่าได้</p>

ตารางที่ ๔ จำนวนเกษตรกรที่มีปัญหาในด้านต่างๆ (เกษตรกร ๗๑ ราย)

ปัญหา	จำนวนเกษตรกร (ราย)	คิดเป็นร้อยละ
โรคแคงเกอร์ในมะนาว	๕	๗.๐๔
การใส่ปุ๋ยมะนาว	๒	๒.๘๑
โรคใบเหลืองเป็นจุดในส้มจุก	๓	๔.๒๒
มีอาการใบหยิกในส้มเขียวหวาน	๔	๕.๖๓
การขยายพันธุ์มะละกอ	๒	๒.๘๑
การใส่ปุ๋ยข้าวโพด	๒๐	๒๘.๑๖
เพลี้ยในมะละกอ	๑	๑.๔๐
หนอนเจาะผลมะเขือ	๑	๑.๔๐

หนอนกัตกินใบผักกาด	๒	๒.๘๑
โรคกุ้งแห้งในพริก	๖	๘.๔๕
เพลี้ยในถั่วฝักยาว	๗	๙.๘๕
การใส่ปุ๋ยในลองกอง	๒	๒.๘๑
โรคตายพรายในกล้วย	๑	๑.๔๐
การบำรุงผลจำปาตะ	๑	๑.๔๐
หนอนกินใบผักกาดเขียววางตุ้ง	๑	๑.๔๐
ใบหยิกในมังคุด	๔	๕.๖๓
โคนเน่าในทุเรียน	๙	๑๒.๖๗
รวม	๗๑	๑๐๐

ตารางที่ ๕ ปัญหา และคำแนะนำในการติดตามให้บริการในพื้นที่เกษตรกร (คลินิกเกษตร ๐๕)

ชนิดพืช	ปัญหา	คำแนะนำ/แนวทางการแก้ปัญหา
มะละกอ	เพลี้ย	ใช้น้ำส้มสายชู ๑ ฝา ผสมกับน้ำเปล่า ๒-๓ลิตร พอให้เจือจาง นำไปผสมกับน้ำยาล้างจานอีกเล็กน้อย แล้วฉีดพ่นที่ตัวเพลี้ย ไม่นานเพลี้ยจะหายไป
มะเขือ	หนอนเจาะผล	๑. หมั่นตรวจแปลง เก็บยอดและผลที่ถูกทำลายทิ้งจะช่วยลดการระบาด ๒. ถ้าพบยอดเหี่ยว ๓-๕ % หรือผลอ่อนถูกทำลาย ๕-๑๐ % ให้ใช้ซีตาไซเปอร์เมทริน (พิวเรีย ๑๘% EC) หรือคาร์โบซัลแฟน (พอสซ์ ๒๐% EC) อัตรา ๓๐ และ ๕๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร ตามลำดับ
ผักกาดเขียววางตุ้ง	หนอนกัตกินใบ	หากพบหนอนให้ใช้มือบีบทำลายหรือใช้สารสกัดจากใบหรือเมล็ดสะเดาฉีดพ่น
ถั่วฝักยาว	เพลี้ย	หมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบระบาดรุนแรงให้ใช้สารเคมีฉีดพ่น เช่น ไตรอะโซฟอส (ออสตาธีออน ๔๐ อีซี ๔๐% EC) อัตรา ๔๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์๒๐%EC) อัตรา ๕๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร หรือแลมบ์ดาไซฮาโลทริน (คาราเต้ ๒.๕ อีซี ๒.๕% EC) อัตรา ๑๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร
กล้วย	โรคตายพราย	ใช้น้ำส้มสายชู ๑ ฝา ผสมกับน้ำเปล่า ๒-๓ลิตร พอให้เจือจาง นำไปผสมกับน้ำยาล้างจานอีกเล็กน้อย แล้วฉีดพ่นที่ตัวเพลี้ย ไม่นานเพลี้ยจะหายไป
ผักสวนครัว	หนอนและแมลงกัตกินทำลายใบพืชผัก	หากพบหนอนให้ใช้มือบีบทำลายหรือใช้สารสกัดจากใบหรือเมล็ดสะเดาฉีดพ่น
พริก	มีอาการใบหยิก ยืนต้นตาย และผลเน่าเสีย	ใช้เหยื่อล่อแมลงวันผลไม้ โดยใช้โปรตีนไฮโดรไลเซท ๒๐๐ มล. ผสมกับ malathion ๗๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร พ่นเป็นจุด หรือบนใบพืช ๗ วัน/ครั้ง
มะนาว	เพลี้ยอ่อนดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบอ่อน ยอดอ่อน และช่อดอก	หากมีจำนวนไม่มากให้ใช้วิธีจับ หรือเขย่ากิ่งเบาๆ โดยหาวัสดุมารองที่พื้น แล้วนำไปทำลายเสีย แต่ถ้าพบในปริมาณที่มากให้พ่นสารคาร์บาริล เช่น เซฟวิน๘๕% WP หรือใช้สารไรอะมีโทแซม เช่น แอคทาร่าเป็นต้น
ข้าวโพด	การใส่ปุ๋ยข้าวโพด	จะสังเกตเห็นได้ในช่วงข้าวโพดออกไหม ซึ่งจะพบว่าไหมข้าวโพดที่ปลายฝักจะขาด หนอนจะอาศัยอยู่ในฝักที่บริเวณปลายฝัก ให้ใช้มือบีบบริเวณปลายฝักทำลายหนอน ไม่

แนะนำให้ใช้สารฆ่าแมลง เนื่องจากจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

๘. ผลสำเร็จ/ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

เกษตรกรที่เข้ารับบริการในคลินิกพืชได้รับคำแนะนำทางวิชาการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ และแก้ไขปัญหาในการผลิตพืชของตนเองให้ดีขึ้น

๙. ปัญหา/ อุปสรรค

- ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น โรคพืช กีฏวิทยา และปฐพีวิทยา
- เกษตรกรที่มาใช้บริการส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมตัวอย่างพืชมาด้วย ทำให้ข้อมูลที่ได้รับไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

ภาพกิจกรรม

การให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ จังหวัดสตูล

ภาพกิจกรรม
การให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ จังหวัดสตูล

การติดตามให้บริการแก้ไขปัญหามในพื้นที่เกษตรกรจังหวัดสตูล

